

Zdzisław Bieniecki

Marian Morelowski 1884-1963

Ochrona Zabytków 16/4 (63), 74

1963

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

WSPOMNIENIA POŚMIERTNE

1884 — 1963

MARIAN MORELOWSKI

Dnia 24 lipca 1963 r. zmarł we Wrocławiu prof. dr Marian Morelowski, jeden z najwybitniejszych polskich historyków sztuki. Urodzony 2 marca 1884 w Wadowicach, studia wyższe odbył na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie oraz uczelniach Wiednia i Paryża. Stopień doktorski uzyskał w 1912 r. na Uniwersytecie Wiedeńskim. W latach 1915—18 kierował pracami Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Polskimi w Moskwie, 1921—26 pełnił obowiązki naczelnika Wydziału Rewindykacji Zabytków, następnie zaś objął stanowisko kustosa zbiorów wawelskich w Krakowie. Od 1929 r. do wybuchu drugiej wojny światowej był profesorem Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie. Po wyzwoleniu kraju powrócił w 1945 r. do pracy dydaktycznej, zrazu jako profesor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, a następnie Uniwersytetu Wrocławskiego. Obowiązki dydaktyczne łączył z trwającą nieprzerwanie od sześćdziesięciu lat, owocną działalnością naukową i publicystyczną, której plonem była imponująca liczba ok. 150 pozycji ogłoszonych drukiem jako wydawnictwa książkowe, bądź rozsypanych na łamach wielu czasopism fachowych i społecznych. W uznaniu doniosłych zasług Zarząd Główny Stowarzyszenia Historyków Sztuki odbarzył Go w 1962 r. w sześćdziesiątą rocznicę pracy naukowej godnością członka honorowego.

Aczkolwiek największą część wysiłku swego długiego życia poświęcił pracy naukowo-badawczej, to jednak niemałe miejsce w działalności Zmarłego zajmowały zagadnienia wiążące się bezpośrednio lub pośrednio z opieką nad zabytkami. Podczas pierwszej wojny światowej rozwijał ożywioną działalność, zmierzającą do otoczenia opieką zabytków polskich w Rosji. Szczególne zasługi położył w zakresie rewindykacji polskiego mienia kulturalnego, najpierw jako członek komisji rewindykacyjnej i naczelnik Wydziału Rewindykacji Zabytków w latach dwudziestych przy odzyskaniu licznych obiektów i zespołów (m.in. arrasów wawelskich, Zbioru Graficznego Stanisława Augusta i cyklu obrazów Canaletta), zwróconych Polsce na mocy traktatu ryskiego przez Związek Radziecki, następnie zaś w 1959 r. uczestnicząc w komisji odbioru pierwszej partii polskich skarbów narodowych z Kanady, do których zwrotu w znacznej mierze osobiście się przyczynił. W bogatym dorobku publicystycznym prof. Mariana Morelowskiego, problematyka konserwatorska zajmuje również poczesne miejsce. W licznych publikacjach wykorzystał doświadczenia zgromadzone przy opiece nad zabytkami polskimi w Rosji i ich rewindykacji. Wielokrotnie zabierał głos w obronie zagrożonych zabytków. Z żarliwością i pasją polemiczną, znamionującą Jego wszystkie poczynania, wielokrotnie występował na rzecz polskości zabytków Śląska, której był najgorliwszym orędownikiem. Konserwatorstwo polskie ze śmiercią prof. Mariana Morelowskiego poniosło dotkliwą stratę. Cześć Jego pamięci!

Zdzisław Bieniecki

1924 — 1963

HALINA Z KOSSOBUDZKICH
SZYMAŃSKA

Dnia 28 sierpnia 1963 r. zmarła tragicznie Halina z Kossobudzkich Szymańska, pracownik Redakcji „Ochrony Zabytków”. Dzięki swoim wysokim kwalifikacjom zawodowym, a zwłaszcza świetnej znajomości i umiłowaniu języka polskiego Halina Szymańska była nie tylko czynnym członkiem zespołu redakcyjnego — była dla nas, którzyśmy z Nią pracowali i obcowali — autorytetem. Autorytet ten zawdzięczała nie tylko swej wiedzy, lecz w równej mierze wyjątkowym wartościom charakteru. Wymagająca w stosunku do siebie, pobłażliwa dla innych, przejawiała głębokie zrozumienie i życzliwość, co w połączeniu z wielką skromnością i urokiem osobistym jednało wszystkich, którzy się z Nią zetknęli. Praca w Redakcji „Ochrony Zabytków” była dodatkowym zajęciem Haliny Szymańskiej, która właściwe swe zadanie, zgodne z posiadanymi kwalifikacjami, spełniała na odpowiedzialnym stanowisku kierownika działu korekty w Redakcji „Trybuny Ludu”. Ale nie robiła niczego połowicznie. Wysokie poczucie obowiązku, wielka uczciwość i niewyczerpana energia życiowa zmuszały Ją do pełnego angażowania się w podejmowane prace. Odeszła nagle w pełni sił życiowych, mając lat 39. Pozostawiła głęboki żal i trwałą pamięć swej szlachetnej osobowości wśród wszystkich, którzy Ją znali.

Barbara Lenard